

Avlskriterier finsk spets

Revidert Mai 2023

Avlspolicy

Til avl skal kun mentalt og fysisk friske hunder benyttes.

Det må tilstrebes å få flest mulig hunder med forskjellige gener/avstamning i avl og bruke en bredest mulig avlsbase for å langsiktig fremme rasens genvariasjon.

Det tilstrebes at avlen fremmer god helse, godt gemytt, godt eksteriør og rasetypiske jakt og bruksegenskaper.

Klubben følger NKKs etiske grunnregler for avl og oppdrett.

Avlsrådet rolle

Avlsrådet skal gi råd til hundeeiere for å sikre rasens helse og egenskaper. Avlsrådet skal hjelpe alle som ønsker å avle på hunden sin og gi råd som fremmer rasen.

For at en parring skal være *anbefalt av avlsrådet* skal hannhund foreslått av avlsrådet benyttes eller avlsrådet må være enig i forslag til hannhund som tispeeier selv har funnet.

Avlsrådet kan gi avlsråd til paringer som ikke *anbefales av avlsrådet* for å prøve påvirke hundeeiere til å ta valg som ikke påvirker rasen i negativ retning. Avlsrådet bør ta seg tid til å informere kontaktende hundeeiere om sykdommer, egenskaper og lignende som ligger i genene og hvorfor de anbefaler som de gjør. En slik parring kan sies å være gjort *i samråd med avlsrådet*.

Avlsrådet kan fraråde uheldige kombinasjoner.

Til tispeeier som ønsker det skal avlsrådet gi anbefaling og samråd for parring med utenlandske hannhunder

Avlsrådet kan gjøre unntak fra kriteriene hvis særskilte årsaker tilsier det.

Allment gjelder NKK sine etiske grunnregler for avl og oppdrett.

Generelle krav til avlshunder

Tispe

ID-merket.

Hunden skal være frisk. (ref NKK)

Ikke hatt flere enn 4 kull tidligere.

Dersom en tispe får valper to ganger med mindre enn 12 måneders mellomrom, må det deretter gå minst 12 måneder til neste paring. (ref NKK)

Tisper skal ikke pares før fylte 18 mnd og ikke etter fylte 9 år. (ref NKK)

Tisper kan maksimalt føde ett kull etter fylte 8 år. (ref NKK)

Som hovedregel bør en tispe ikke pares etter fylte 8 år. Dersom en tispe pares etter fylte 8 år skal hun undersøkes av veterinær før paring. Et eget skjema med veterinærattest skal vedlegges registreringsanmeldelsen og skal ikke være eldre enn en måned ved paring. På veterinærattesten skal det fremgå at veterinær ikke fraråder paring. (ref NKK)

Bør få sitt første kull før fylte 6 år. (ref NKK)

Patellasjekk.

Øyelyst. Øyelysingen skal ikke være eldre enn 3 år (36mnd)

Bør være jakt- og utstillingspremiert. Hvis ikke tispespen er utstillingspremiert, skal tannstatus sjekkes hos veterinær og attest fremlegges.

Hannhund

ID-merket

Hunden skal være frisk

Patellasjekk.

Øyelyst. Øyelysingen skal ikke være eldre enn 3 år (36mnd).

Ikke hatt flere enn 4 kull tidligere

Bør være jakt- og utstillingspremiert. Hvis hunden ikke er utstillingspremiert, skal testikkel- og tannstatus sjekkes hos veterinær og attest fremlegges.

En anbefaling fra avlsrådet gjelder i 6 mnd og gjelder kun for den tispe og hannhund som er anbefalt. Avlsrådet kan trekke tilbake anbefalingen hvis situasjonen tilsier det.

Helse

Hvis nære slektninger av en hund med en kjent eller antatt arvelig sykdom brukes i avl, bør den pares med en hund som kommer fra en familie med lav eller ingen forekomst av tilsvarende sykdom (ref NKKs kriterier).

Generelt kan det sies at paringer der individene har lik arvelig belastning bør unngås. Det vil si at de ikke bør være høyt sannsynlig anleggberere av samme arvelig sykdom eller defekt. For eksempel unngå å pare to individer som begge har helsøsken med patella/katarakt/epilepsi (hvis ikke defektgenet er kjent og DNA-test eksisterer).

Norskeid hund skal ha offisielle attester for øye og kne utstedt i Norge. Ved bruk av hannhund fra nordiske land godtas offisiell helseattest fra hjemlandet.

DNA-test skal, hvis de brukes/er tilgjengelig, først og fremst anvendes for å unngå syke avkom, ikke for å utrydde sykdommen.

Øyne

Både hannhund og tisper skal være øyelyst de siste 36 mnd før paring hvis parringen skal anbefales av avlsrådet.

Katarakt

Individer med konstatert arvelig eller mistenkt arvelig utviklingskatarakt skal ikke benyttes i avl, unntatt hunder med fremre Y-sømskatarakt (ant.sut.L), disse kan forsiktig benyttes i avl hvis de ellers er gode avlsindivider og pares med fri partner (ref autoriserte øyelysers avlsanbefalinger).

Individer med medfødt katarakt anbefales ikke brukt i avl

PRA

Individer med påvist eller mistenkt PRA skal ikke brukes i avl. Foreldre, avkom og helsøsken til individer med PRA bør ikke brukes i avl (dette kan likevel gjøres hvis individet ved DNA-test er bekreftet ikke bærer eller at bærer pares med konstatert ikke bærer).

Det finns flere andre øyesykdommer som kan forekomme i rasen, her forholder avlsrådet seg til autoriserte øyelysere og NKKs anbefalinger. Hund med arvelig/mistenkt arvelig øyeproblem som påvirker funksjon og/eller helse skal ikke brukes i avl, uansett type diagnose.

Epilepsi

Hunder med påvist epilepsi eller epilepsilignende anfall skal ikke brukes i avl.

Hunder som har helsøsken med påvist epilepsi eller epilepsilignende anfall anbefales ikke brukt i avl (En slik hund kan likevel brukes i avl i samråd med avlsråd hvis de er minimum fylt 4 år før paring, for å sikre så godt som mulig at de selv ikke er syke).

Hunder som har mor eller far med påvist epilepsi eller epilepsilignende anfall bør ikke brukes videre i avl.

Hunder som har avkom med påvist epilepsi eller epilepsilignende anfall bør ikke brukes videre i avl.

Patellaluxasjon

Hunder med påvist patellaluxasjon skal ikke benyttes i avl. Alle hunder som skal benyttes i avl skal være undersøkt for patellaluxasjon før paring. Undersøkelsen må være foretatt ved minimum 12 måneders alder av veterinær som har avtale med NKK slik at resultatet blir registrert på DogWeb.

Tenner

Hunder som ikke er fulltannet bør pares med fulltannede partnere.

Hunder med betydelig tann- eller bittfeil skal ikke brukes i avl.

Innavl

Innavlsgraden på en enkel paring skal ikke overstige 6,25% (ref NKKs kriterier)

Det er tilstrebes at gjennomsnittlig innavlsgrad i rasens parringer holdes under 2,5% beregnet over 5 generasjoner.

Enkeltparinger med høyere innavlsgrad enn 2,5% kan *gjøres i samråd* med avlsrådet hvis andre faktorer veier for det.

Genetisk bredde

En hund bør ikke ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte valper i populasjonen i en femårsperiode (ref NKK).

For å bevare og øke det genetiske mangfoldet i rasen bør matadoravl unngås.

Avlsdyr bør ikke ha flere enn 5 kull.

I tallmessig små raser bør den nordiske populasjonen ses under ett. For en hannhund som brukes i avl i flere land kan da totalt flere enn 5 kull aksepteres.

Gjenparing

Gjenparing anbefales normalt sett ikke. Unntak kan være om det er få valper (1-2) i første kull eller om det er kun tisper eller hanner i kullet.